

[Morten Lange.]

tragtninger over, at det burde ske i form af et regeringssamarbejde. Om den sag har vi tidligere forhandlet og konstateret, at der på vigtige punkter mellem vore partier findes nogen uenighed, som vil gøre et sådant samarbejde, skal vi sige særdeles vanskeligt. Hr. Hans Rasmussens betragtninger i øvrigt skal jeg blot gøre nogle bemærkninger til.

Han havde det indtryk, at man tidligere med fordel havde haft hjælpepartier i regeringen, som man kunne slide på. Jeg indrømmer, at ethvert samarbejde på politisk basis kan være slidsomt for dem, der skal deltage i det, men jeg tror nok, der er en ganske grundlæggende forskel på samarbejdet mellem socialdemokratiet, det radikale venstre og retsforbundet og samarbejdet mellem socialdemokratiet og os. Det radikale venstre har rent historisk haft den opgave at fungere som en bremseklods på socialdemokratiet, og det må jo ikke alene være slidsomt, det må også slide. Bremseklodser kan meget nemt blive slidt. Vi har en helt anden opgave. Vi har den opgave at aktivere socialdemokratiet, se at få en udvikling til at gå hurtigere fremad, og det er naturligvis slidsomt, men jeg er helt sikker på, at det ikke vil slide på vort parti, og jeg er også sikker på, det vil være til fordel for socialdemokratiet, hvis en sådan fremadrettet udvikling bliver resultatet af samarbejdet, og derfor er det mig en glæde, hvis dette samarbejde yderligere kan udvikles.

Hr. Per Hækkerup sagde, at samarbejdet efter hans opfattelse naturligvis måtte være indskrænket til, hvad der står i socialdemokratiets program. Det er en af den slags bemærkninger, der lyder, som om der var tale om en bremseklods, men jeg har fra tid til anden studeret socialdemokratiets program, og der står så mange udmærkede ting i dette program, som endnu ikke er gennemført, og det skal være mit parti en glæde at medvirke til gennemførelsen af en lang række af disse punkter. Jeg tror såmænd, det giver os arbejde nok for de første kommende år, så hvad det angår, er jeg ikke så bekymret for begrænsningen.

I øvrigt er der et andet punkt i denne udtalelse fra hr. Per Hækkerups side, som det er værd at lægge mærke til. Jeg går ud fra, at socialdemokratiet har en berettiget og fornuftig interesse i at se sit program rea-

liseret, og betingelsen for at komme videre ad den linje, ja, det er naturligvis, at man optager et samarbejde med folk, som vil gå samme vej. At de også vil gå videre, nå ja, det kan vi jo komme til ved næste korsvej, men vi er interesseret i et samarbejde, og socialdemokratiet er naturnødvendigt også interesseret i det, netop fordi ethvert parti selvfølgelig gerne ser sine afgørende programpunkter realiseret.

Hr. Per Hækkerup nævnedes videre et ønske om et bredere samarbejde i folketinget, og at dette samarbejde måtte få gode vækstbetingelser. Jeg tror ikke, der er nogen i denne sal, som ikke er tilhænger af et positivt samarbejde mellem politiske partier om ting, man kan enes om. Men man skal på den anden side være forsigtig med, at man ikke gennem at proklamere samarbejde som et formål i sig selv kommer til et samarbejdende folkestyre, som bare bliver til et udvandet folkestyre. Jeg er temmelig sikker på, at det heller ikke er hr. Per Hækkerups hensigt, men hvis det skulle være det, man lægger i bemærkningen, vil det i hvert fald ikke være et samarbejde, socialistisk folkeparti vil gå med ind i.

Der er en anden type af samarbejde, som vi også med det samme må distancere os fra. Det samarbejde, som skal have til formål at spænde socialistisk folkeparti ud af vognen. Det kan vi naturligvis heller ikke se som noget fremskridt, og det vil heller ikke være et skridt i retning af at realisere de mål, som hr. Per Hækkerup trak op, gennemførelsen af vigtige punkter i socialdemokratiets program. Jeg tror, der fortsat er ganske betydelige muligheder for, at det flertal, der kom til veje ved valget den 22. november, vil kunne løse betydningsfulde opgaver i dansk politik, og det skal ikke mangle på socialistisk folkepartis vilje i den retning.

Udviklingen har medført, at det radikale venstre, hvad jeg på mange måder må beklage, er gledet noget over i den højre side af salen, hvad angår indenrigspolitiske forhold. Det er måske ikke så mærkeligt, for i det øjeblik den socialistiske udvikling tager en ganske beskedent tand til i tempo, en ganske lille tand til, ja, så er det naturligvis ganske klart, at så må det liberalistiske parti i sammenligning med, hvad der sker, blive bragt i en mere konservativ position.